

Коментар НРА «Рюрік» до Проекту Закону України «Про кредитні рейтинги та діяльність рейтингових агентств»

25 червня 2013 року на розгляд Верховної Ради України було подано Проект Закону України «Про кредитні рейтинги та діяльність рейтингових агентств» (№2422а). Документ станом на 29.07.2013 р. опрацьовується в комітеті з питань фінансів і банківської діяльності та наданий для ознайомлення. Проектом визначено основні терміни та поняття, що стосуються здійснення рейтинговими агентствами фінансово-господарської діяльності, включаючи такі аспекти, як процедура визначення кредитного рейтингу, державне регулювання ринку рейтингових послуг, суб'єкти та об'єкти рейтингового процесу. Серед найбільш суттєвих нововведень, які пропонуються законопроектом, слід виділити наступні:

1. Уточнено поняття кредитного рейтингу та процесу визначення кредитного рейтингу стосовно відносин замовника та виконавця рейтингових послуг, а також шкали рейтингових оцінок.
2. Введено поняття «регуляторні вимоги».
3. Уточнено класифікацію кредитних рейтингів стосовно об'єктів рейтингування.
4. Визначено вимоги до договору, який укладається між рейтинговим агентством та замовником.
5. Установлено розподіл повноважень щодо державного регулювання діяльності рейтингових агентств та використання кредитних рейтингів (ринок цінних паперів – НКЦПФР, ринок банківських послуг – НБУ, ринок небанківських фінансових послуг – Нацкомфінпослуг).
6. Установлено загальні вимоги до державного нагляду (контролю) за діяльністю рейтингових агентств.

Проте головним нововведенням, на думку НРА «Рюрік», є значне розширення кола осіб та цінних паперів, до яких висуваються регуляторні вимоги. Проектом Закону передбачається внести зміни до законодавчих актів України, відповідно до яких, окрім категорій юридичних осіб та цінних паперів, отримання рейтингової оцінки для яких є обов'язковим згідно з чинним законодавством (більш детально у дослідженні НРА «Рюрік»¹), обов'язкової рейтингової оцінки потребуватимуть:

- Суб'єкти інвестиційної діяльності-юридичні особи, яким планується надати державну підтримку (зміни до ст. 12-1 ЗУ «Про інвестиційну діяльність»).
- Комерційні банки, які залучають вклади від фізичних осіб на загальну суму, що перевищує рівень їх регулятивного капіталу (зміни до ст. 48 ЗУ «Про банки і банківську діяльність»).
- Страховики, що надають страхові послуги фізичним особам із страхування життя або будь-якого майна, що належить на праві власності фізичній особі. При цьому страховикам забороняється розміщувати кошти в банківських депозитних рахунках та в ощадних сертифікатах в банках, які не мають кредитного рейтингу, а також володіти борговими цінними паперами, що не мають чинного кредитного рейтингу (зміни до ст. 30 ЗУ «Про страхування»).
- Кредитні спілки, у яких загальний обсяг вкладів від фізичних осіб перевищує розмір їх капіталу (зміни до ст. 21 ЗУ «Про кредитні спілки»).
- Боргові та іпотечні емісійні цінні папери, що допущені до торгів на фондовій біржі, а також підприємства, акції яких допущені до торгів на фондовій біржі (зміни до ст. 24 ЗУ «Про цінні папери і фондовий ринок»).

Аналітичний департамент НРА «Рюрік» вважає, що впровадження вищезазначених нововведень в цілому сприятиме підвищенню рівня проінформованості та захищеності інвесторів на вітчизняному фінансовому ринку. Крім того, визначення вимог до учасників рейтингової процедури та встановлення їх прав та обов'язків на законодавчому рівні, на думку Агентства, дозволить урегулювати ряд суперечливих питань, які можуть виникати в процесі співпраці між рейтинговими агентствами та їх клієнтами.

Розширення сфери регуляторних вимог охоплює, насамперед, учасників ринку, які працюють з коштами фізичних осіб, оскільки останні мають найменше можливостей щодо об'єктивної оцінки кредитоспроможності підприємств та установ та/або їх цінних паперів. При цьому наявність кредитного рейтингу надає інвесторам професійну оцінку ризиків інвестування без вкладення додаткових ресурсів.

З іншого боку, виникають питання щодо деяких аспектів державного регулювання ринку рейтингових послуг. Розподіл повноважень між трьома державними органами може дещо ускладнити приведення діяльності рейтингових агентств та учасників фінансового ринку у відповідність до вимог цих органів. Крім того, прийняття закону може викликати певну негативну реакцію з боку юридичних осіб, до яких висуватимуться регуляторні вимоги, у зв'язку з адміністративними методами розширення ринку рейтингових послуг та необхідністю здійснення витрат на їх отримання. При цьому законопроект планується доопрацювати з урахуванням міжнародного досвіду, тому вищезазначені ініціативи в умовах підвищення економічної культури учасників ринку, на думку Агентства, в цілому сприятимуть покращенню інвестиційного клімату в Україні. Аналітичний департамент НРА «Рюрік» буде відслідковувати розробку та удосконалення Проект Закону України «Про кредитні рейтинги та діяльність рейтингових агентств».

¹НРА «Рюрік». Дослідження норм українського законодавства, які передбачають обов'язкове визначення рейтингової оцінки. Режим доступу: http://rurik.com.ua/documents/analytic_articles/Zakony_rait_otsenka_ukr.pdf

РЕЗЮМЕ

25 червня 2013 року на розгляд Верховної Ради України було подано Проект Закону України «Про кредитні рейтинги та діяльність рейтингових агентств».

Документ станом на 29.07.2013 р. опрацьовується в комітеті з питань фінансів і банківської діяльності та наданий для ознайомлення

Визначено вимоги до договору, який укладеться між рейтинговим агентством та замовником

Установлено розподіл повноважень щодо державного регулювання діяльності рейтингових агентств та використання кредитних рейтингів

Розширено коло осіб та цінних паперів, до яких висуваються регуляторні вимоги (окремі категорії суб'єктів інвестиційної діяльності, комерційних банків, страхових компаній, кредитних спілок, боргових та іпотечних емісійних цінних паперів, емітентів акцій)

Розширення сфери регуляторних вимог охоплює, насамперед, учасників ринку, які працюють з коштами фізичних осіб

Впровадження нововведень в цілому сприятиме підвищенню рівня проінформованості та захищеності інвесторів на вітчизняному фінансовому ринку, проте розподіл повноважень між трьома державними органами може дещо ускладнити приведення діяльності рейтингових агентств та учасників фінансового ринку у відповідність до вимог цих органів

Відповідальний за випуск:

Директор з розвитку НРА «Рюрік»,
к.е.н. Долінський Леонід Борисович,
тел. (044) 383-04-76

Відповідальний аналітик:

Молодший фінансовий аналітик НРА «Рюрік»,
Ткаченко Микола Анатолійович,
тел. (044) 484-00-53, вн. 109

НРА «Рюрік»

☒ 04053 Україна, м. Київ, вул. Артема, 52а

+38 (044) 383-04-76, +38 (044) 484-00-53

e-mail: info@rurik.com.ua

www.rurik.com.ua